

V Řecku, na Kypru o nás: Antonis Protopapas: Ιερώνυμος της Πράγας.

RŮŽENA DOSTÁLOVÁ

Antonis Protopapas: Ιερώνυμος της Πράγας. Ένας καθολικός-ορθόδοξος διαφωτιστής του Μεσαίωνα, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ιεράς Μονής Κύπρου, Λευκωσία 2009

Po odborných knihách o Cyrilu a Metodějovi u Slovanů (2006) a *Hnutí husitů a Cařihrad (Το κίνημα των Χουσίτων και η Κωνσταντινούπολη*, Λευκωσία, 1999), o nichž jsme informovali v časopise České společnosti novořeckých studií č. 7, str. 113–114, uveřejňuje nyní A. Protopapas péčí Kulturního institutu kláštera Kykku další monografii týkající se tentokrát Jeronýma Pražského, kterého označuje jako *καθολικός-ορθόδοξος διαφωτιστής του Μεσαίωνα*.

Touto monografií autor ukončuje třídílný cyklus o dramatických událostech, které měly veliký vliv na vývoj národů ve střední Evropě. Tato třetí kniha je určena životu a dílu Jeronýma Pražského, v němž autor vidí „katolicko-pravoslavného“ osvícence. Oba termíny musíme chápat v jejich původním smyslu „obecně a správně věřící, mající správnou víru“. V Jeronýmovi vidí autor člověka, který viděl daleko za svou dobu a který snad byl i jejím nejvýznamnějším vzdělancem. O dílo Husovo a Jeronýmovo se později opíralo dílo Lutherovo. Autor zpracovává látku v devíti kapitolách. Poukazuje na kořeny Husova učení v učení Wyclifově, pojednává o velkém schismatu v římskokatolické církvi, o pražské univerzitě a o její úloze v obrodě národa a ve vztahu k německé menšině, o osobě Jeronýmově, zabývá se kostnickým koncilem, Husovým předvoláním ke koncilu, další kapitola se zabývá odsouzením Jana XXIII., zatčením a odsouzením Jeronýmovým jako heretika a jeho upálením. Poslední kapitola pojednává o rozdílech mezi učením Husovým a Jeronýmovým. V příloze je podán řecký překlad listu Poggia Braccioliniho Leonardovi Brunimu datovaný 30. května 1416, tedy dnem Jeronýmova upálení.

Kniha je vybavena řadou barevných i černobílých ilustrací z dobových rukopisů.

Jak autor poznamenává (str. 9), podrobnější zpracování života a učení Husova a Jeronýmova a snaha husitů o přiblížení se východní církvi jsou v Řecku málo známé, proto zásluhu knihy lze vidět hlavně v důkladném zpracování látky nejen na základě cizojazyčné, ale převážně na základě české historiografie (F. M. Bartoš, V. Chaloupecký, J. B. Čapek, Fr. Dvorník, J. Goll, R. Kalivoda, A. Molnár, V. Novotný, O. Odložilík, Fr. Šmahel).

Zde bych poznamenala, že alespoň někteří řečtí vzdělanci si byli vědomi Husových snah o reformu tehdejší církve, jak svědčí slova o „českém mučedníku Janu Husovi“, který nechtěl uznat neomylnost papežovu (viz E. Roidis, Papežka Jana, čes. překlad Praha 1911, 1967³, str. 48–50). Snad právě toto stanovisko Roidisovo bylo důvodem, že Papežka Jana patří k prvním románům řecké literatury, který byl přeložen do češtiny v době, kdy český národ viděl v katolické církvi spojence rakouské monarchie.

Kniha byla představena paní Nasou Papapiu, vědeckou pracovnící badatelského centra Kypru, dne 1. prosince 2009 v kulturním centru dému Nikosia (Lefkosia).